

มาตรการเรียกเก็บภาษีจากผู้ต้องการความช่วยเหลือ
สำหรับสถานการณ์น้ำท่วมเป็นกรณีพิเศษ
Measures to Collect Taxes from People need the Assist
for Specific Flood Situations

ชัญญานุช กาญจนประเสริฐ¹
บริษัท ลีทิล ยูนิค จำกัด
112/64 แขวงลำปลาทิว เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520, ประเทศไทย
อีเมลติดต่อ: chanyanuchkanj@gmail.com

Chanyanuch Kanjanaprasert²
Legal Unit Co., Ltd.
112/64 Lam Pla Thio, Lat Krabang, Bangkok 10520, Thailand
Email: chanyanuchkanj@gmail.com

Received: December 26, 2023 Revised: March 30, 2024 Accepted: April 8, 2024

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามาตรการเกี่ยวกับการยกเว้นทางภาษีที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์น้ำท่วม และมาตรการการลดหย่อนทางภาษีที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์น้ำท่วม และเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาลักษณะการเรียกเก็บภาษีจากผู้ต้องการความช่วยเหลือสำหรับสถานการณ์น้ำท่วมเมืองเป็นกรณีพิเศษ

จากการศึกษาพบว่า หลายประเทศทั่วโลก ซึ่งรวมถึงประเทศไทย ประสบปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติ โดยที่ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นกับประเทศไทยนั้นส่วนใหญ่ ได้แก่ อุทกภัยหรือปัญหาน้ำท่วม อัคคีภัย ตลอดจนวาตภัย ซึ่งคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ได้กล่าวไว้ในรายงานผลกระทบการปรับตัว และความเปราะบางจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศว่าเมืองกรุงเทพมหานครของประเทศไทยนั้นเป็นหนึ่งในพื้นที่ที่จะได้รับผลกระทบจากปัญหาน้ำท่วม เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของระดับน้ำทะเล ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยจึงมีนโยบายและโครงการหลายประการที่เสนอหรือจัดทำขึ้นเพื่อคุ้มครองพื้นที่กรุงเทพมหานครเป็นการเฉพาะเจาะจง อาทิ โครงการก่อสร้างแนวป้องกันน้ำท่วมริมแม่น้ำเจ้าพระยา โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาคารกักตุนน้ำท่วมบางขุนเทียนกรุงเทพมหานครและศูนย์สำรวจและเฝ้าระวังชายฝั่ง โครงการ

¹ ผู้ช่วยผู้จัดการฝ่ายสัญญา.

² Assistant Contract Manager.

จ้างที่ปรึกษาสำรวจจัดทำแผนหลักและออกแบบระบบป้องกันน้ำท่วมและระบบ ระบายระบายน้ำพื้นที่ฝั่ง ตะวันออกของกรุงเทพมหานครนอกแนวคันกั้นน้ำพระราชดำริ ฯลฯ ซึ่งใช้งบประมาณค่อนข้างสูง เพื่อให้เกิด ความเป็นธรรมในการจัดสรรงบประมาณและการเรียกเก็บภาษีแก่คนในพื้นที่หรือเมืองอื่น ๆ ตลอดจนการทำให้ กรุงเทพมหานครมีความชอบธรรมในการใช้งบประมาณ ผู้เขียนจึงเขียนบทความวิชาการฉบับนี้ขึ้น เพื่อมุ่งศึกษา วิเคราะห์ถึงมาตรการเรียกเก็บภาษีจากผู้ต้องการความช่วยเหลือสำหรับสถานการณ์น้ำท่วมเป็นกรณีพิเศษ เพื่อเป็นแนวทางการจัดการรายได้ของรัฐเพื่อใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหาพื้นที่น้ำท่วมเมืองกรุงเทพมหานครโดยตรง

คำสำคัญ: ภาษี; ความช่วยเหลือ; น้ำท่วม

Abstract

The purpose of this article is to study the measures regarding tax exemptions related to flood situations and tax relief measures related to flood situations and recommending solutions to the problem of collecting taxes from people who need assistance for the city is special flooding situation.

The study found that many countries around the world which includes Thailand are facing natural disasters. The majority of disasters that occur in Thailand include floods or flooding problems, fires and storms. The Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) stated in its report, Climate Change: Impacts, Adaptation and Vulnerability, that the Bangkok, Thailand is one of the areas that shall be Impacted from flooding problems due to the raising of sea level. At present, Thailand has several policies and projects that have been proposed or build to protect the Bangkok area as specific, such as the construct flood prevention line along the Chao Phraya River project, the prevent and solve coastal erosion problems in Bang Khun Thian, Bangkok project and the project of coastal survey and monitoring center in order to drain water's eastern side of Bangkok, outside the royal initiative dike, by hiring the consultant to survey and prepare the master plan and design flood prevention system etc., which usage a relatively high budget. To ensure fairness of allocating the budget and taxes collecting to people in other areas or cities, as well as making Bangkok fair in using the budget. The author wrote this academic article to focus on studying and analyzing the measures to collect taxes from people who need the assist for specific flood situations. In order to usage as the guideline of government revenue raising to directly prevent and solve flooding problems in Bangkok.

Keywords: Tax; Assist; Flood

1. บทนำ

ปัจจุบันทุกประเทศทั่วโลก ซึ่งรวมถึงประเทศไทยประสบปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยปัญหาดังกล่าวนี้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อด้านอุณหภูมิ สภาพอากาศ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของฤดูกาลต่าง ๆ ทั่วโลก อาทิ สหรัฐอเมริกาได้รับผลกระทบจากอุณหภูมิที่สูงขึ้น ประเทศญี่ปุ่นได้รับผลกระทบจากคลื่นความร้อน ประเทศเนเธอร์แลนด์ได้รับผลกระทบจากระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้น ฯลฯ สำหรับประเทศไทยนั้น ได้รับผลกระทบจากปริมาณน้ำฝน ความร้อน และความแห้งแล้งที่หนักและยาวนานขึ้น รวมถึงได้รับผลกระทบจากระดับน้ำทะเล เนื่องจากเป็นประเทศที่มีชายแดนติดกับทะเล ซึ่งผลกระทบดังกล่าวนี้ส่งผลให้ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยที่คณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Intergovernmental Panel on Climate Change) ได้กล่าวไว้ในรายงานผลกระทบ การปรับตัว และความเปราะบางจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change: Impacts, Adaptation and Vulnerability) ว่าเมืองกรุงเทพมหานครของประเทศไทยนั้นเป็นหนึ่งในพื้นที่ที่จะได้รับผลกระทบจากปัญหาน้ำท่วมเนื่องจากการเพิ่มขึ้นของระดับน้ำทะเล³

สถานการณ์น้ำท่วมเมืองกรุงเทพมหานคร เป็นปัญหาที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ตลอดจนการเมืองของประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวง ตลอดจนมีการก่อสร้างต่าง ๆ อย่างครบถ้วน ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ราชการ ห้องสรรพสินค้า ที่อยู่อาศัย ตลอดจนทางคมนาคมทางไฟฟ้า ถนน ฯลฯ ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลจึงมุ่งให้ความสำคัญในการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนองต่อนโยบายหรือโครงการต่าง ๆ ที่จะจัดทำขึ้นในกรุงเทพมหานครเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา น้ำท่วม โดยมีรายละเอียดโครงการและงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันน้ำท่วมกรุงเทพมหานคร ได้แก่

1) โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาคารกัดเซาะชายฝั่งทะเลบางขุนเทียนกรุงเทพมหานครและศูนย์สำรวจและเฝ้าระวังชายฝั่ง ต่อเนื่อง พ.ศ. 2567 - 2569 รวม 1,520.000 ล้านบาท, 2) โครงการก่อสร้างเขื่อนคอนกรีตเสริมเหล็ก พร้อมระบบระบายน้ำเสียคลองแสนแสบจากบริเวณประตูระบายน้ำมีนบุรีถึงบริเวณประตูระบายน้ำหนองจอก ต่อเนื่อง พ.ศ. 2567 - 2571 รวม 1,799.900 ล้านบาท, 3) โครงการก่อสร้างเขื่อนคอนกรีตเสริมเหล็ก บริเวณสมออีโต้ด้านหลังคลองบางไผ่ จากบริเวณคลองพระยาราชมนตรีถึงบริเวณสุดเขต กทม. ต่อเนื่อง พ.ศ. 2567 - 2570 รวม 1,028,300 ล้านบาท, 4) โครงการก่อสร้างเขื่อนคอนกรีตเสริมเหล็ก พร้อมทางเดินคลองภาษีเจริญ ระยะที่ 2 จากบริเวณคลองพระยาราชมนตรีถึงบริเวณซอยเพชรเกษม 63 วัดทองนเียน ต่อเนื่อง พ.ศ. 2567 - 2569 รวม 869.200 ล้านบาท, 5) โครงการก่อสร้างอุโมงค์ระบายน้ำใต้คลองเปรมประชากร จากคลองบางบัวลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยา ต่อเนื่อง พ.ศ. 2567 - 2569

³ Intergovernmental Panel on Climate Change, "Cities and Settlements by the Sea Supplementary Material," last modified July 28, 2022, accessed February 1, 2024, https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg2/downloads/report/IPCC_AR6_WGII_CCP2_SM.pdf/

รวม 2,370.000 ล้านบาท และ 7) โครงการปรับปรุงเชื่อมคลองบางนา จากคลองเคล็ดถึงแม่น้ำเจ้าพระยา ต่อเนื่อง พ.ศ. 2567 - 2569 รวม 1,981.500 ล้านบาท⁴ จากโครงการและงบประมาณข้างต้นจะเห็นได้ว่า ประเทศไทยใช้งบประมาณค่อนข้างสูงในการป้องกันและแก้ไขน้ำท่วมเมืองกรุงเทพมหานคร เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการเรียกเก็บภาษี ตลอดจนการบริหารจัดการภาษีให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกพื้นที่ของประเทศไทย ไม่ได้จำกัดเพื่อบำรุงหรือพัฒนาเฉพาะกรุงเทพมหานครเท่านั้น จึงสมควรที่จะมีมาตรการทางภาษีที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ต้องการความช่วยเหลือสำหรับสถานการณ์น้ำท่วมเป็นกรณีพิเศษ ผ่านการเรียกเก็บภาษีโดยใช้หลักพื้นที่แก่ผู้ถืออสังหาริมทรัพย์และผู้ประกอบการในกรุงเทพมหานครเป็นการเฉพาะเจาะจง ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นกลางและเป็นธรรมในการจัดสรรงบประมาณเพื่อนำมาสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร

2. มาตรการทางภาษีที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์น้ำท่วม

จากการศึกษาเรื่องมาตรการเรียกเก็บภาษีจากผู้ต้องการความช่วยเหลือสำหรับสถานการณ์น้ำท่วมเป็นกรณีพิเศษ มีมาตรการทางภาษีที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์น้ำท่วมดังต่อไปนี้

2.1 มาตรการการยกเว้นทางภาษีที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์น้ำท่วม

2.1.1 ยกเว้นภาษีเงินได้และภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับเงินได้ ทรัพย์สิน หรือสินค้าที่บริจาคเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย วาตภัย อัคคีภัยหรือภัยธรรมชาติอื่นที่เกิดขึ้นในประเทศไทย

ประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เพื่อการยกเว้นภาษีเงินได้และภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับเงินได้ ทรัพย์สิน หรือสินค้าที่บริจาคเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย วาตภัย อัคคีภัยหรือภัยธรรมชาติอื่นที่เกิดขึ้นในประเทศไทย มีเจตนารมณ์เพื่อการยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ตลอดจนยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม ได้แก่ 1) ยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเท่าจำนวนเงินที่บริจาคให้กับผู้ประสบอุทกภัย วาตภัย อัคคีภัยหรือภัยธรรมชาติอื่นที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2554 เป็นต้นไป แต่ต้องไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินได้พึงประเมินหลังจากหักค่าใช้จ่ายและหักลดหย่อน, 2) ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเท่าจำนวนเงินหรือราคาทรัพย์สินที่บริจาคให้กับผู้ประสบอุทกภัย วาตภัย อัคคีภัยหรือภัยธรรมชาติอื่นที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2554 เป็นต้นไป แต่เมื่อรวมกับรายจ่ายเพื่อการกุศลสาธารณะหรือเพื่อการสาธารณประโยชน์แล้ว ต้องไม่เกินร้อยละ 2 ของกำไรสุทธิ และ 3) ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับสินค้าที่ผู้ประกอบการนำไปบริจาคเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย วาตภัย อัคคีภัย หรือภัยธรรมชาติอื่นที่เกิดขึ้นในประเทศไทยตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2554 เป็นต้นไป และ 3) ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับสินค้าที่ผู้ประกอบการนำไปบริจาคเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย วาตภัย อัคคีภัย หรือภัยธรรมชาติอื่นที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2554 เป็นต้นไป⁵

⁴ สำนักงานยุทธศาสตร์และประเมินผล, “แผนปฏิบัติการราชการกรุงเทพมหานคร ประจำปี 2567,” แก้ไขครั้งสุดท้าย 2565, สืบค้นเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2566, https://www.webportal.bangkok.go.th/public/user_files_editor/130/BMAPlan/BMA_Plan_67%20%20.pdf/

⁵ กรมสรรพากร, “ประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เพื่อการยกเว้นภาษีเงินได้และภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับเงินได้ ทรัพย์สิน หรือสินค้าที่บริจาคเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย วาตภัย อัคคีภัยหรือภัยธรรมชาติอื่นที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2554 เป็นต้นไป,” 3 ตุลาคม 2554.

2.1.2 ยกเว้นภาษีเงินได้ของผู้ประสบอุทกภัย ว่าง่าย อัคคีภัย หรือภัยธรรมชาติอื่นที่เกิดขึ้นในประเทศไทย

ประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ ฉบับที่ 206 เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไข เพื่อการได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ของผู้ประสบอุทกภัย ว่าง่าย อัคคีภัย หรือภัยธรรมชาติอื่นที่เกิดขึ้นในประเทศไทยตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2554 เป็นต้นไป โดยมีบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นเป็นตัวแทนรับเงิน ทรัพย์สิน หรือสินค้าที่บริจาค เพื่อนำไปช่วยเหลือผู้ประสบภัยนั้น มีเจตนารมณ์เพื่อยกเว้นภาษีเงินได้ของผู้ประสบอุทกภัย ว่าง่าย อัคคีภัย หรือภัยธรรมชาติอื่นที่เกิดขึ้นในประเทศไทยตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2554 เป็นต้นไป ได้แก่ 1) ยกเว้นภาษีเงินได้ให้แก่บุคคลธรรมดาและบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ซึ่งเป็นผู้ประสบอุทกภัย ว่าง่าย อัคคีภัย หรือภัยธรรมชาติอื่นที่เกิดขึ้นในประเทศไทยตามจำนวนเงินที่ได้รับชดเชยจากรัฐบาล และ 2) ยกเว้นภาษีเงินได้ให้แก่บุคคลธรรมดาและบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ซึ่งเป็นผู้ประสบอุทกภัย ว่าง่าย อัคคีภัย หรือภัยธรรมชาติอื่นที่เกิดขึ้นในประเทศไทยตามจำนวนเงินหรือราคาทรัพย์สินที่ได้รับบริจาคหรือช่วยเหลือเพื่อชดเชยความเสียหายที่ได้รับนอกเหนือจากที่ได้รับจากรัฐบาล ซึ่งไม่เกินมูลค่าความเสียหายที่เกิดขึ้น⁶

2.1.3 ยกเว้นภาษีเงินได้ สำหรับเงินได้ที่ได้รับจากรัฐบาล เพื่อนำไปใช้ในการป้องกันอุทกภัย ว่าง่าย อัคคีภัย หรือภัยธรรมชาติอื่น

ประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ ฉบับที่ 248 เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เพื่อการยกเว้นภาษีเงินได้ สำหรับเงินได้ที่ได้รับจากรัฐบาล เพื่อนำไปใช้ในการป้องกันอุทกภัย ว่าง่าย อัคคีภัย หรือภัยธรรมชาติอื่น มีเจตนารมณ์เพื่อยกเว้นภาษีเงินได้ยกเว้นภาษีเงินได้ สำหรับเงินได้เท่าจำนวนเงินที่ได้รับจากรัฐบาล เพื่อนำไปใช้ในการป้องกันอุทกภัย ว่าง่าย อัคคีภัย หรือภัยธรรมชาติอื่นที่อาจเกิดขึ้นในประเทศไทยนับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2554 อันมีลักษณะถาวร โดยทรัพย์สินดังกล่าวต้องมีอายุการใช้งานเกินกว่า 1 ปี⁷

2.1.4 ยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้ที่ผู้ประสบอุทกภัย ว่าง่าย อัคคีภัย หรือภัยธรรมชาติอื่นที่เกิดขึ้น

ประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ ฉบับที่ 207 เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เพื่อการยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้ที่ผู้ประสบอุทกภัย ว่าง่าย อัคคีภัย หรือภัยธรรมชาติอื่นที่เกิดขึ้น ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2554 เป็นต้นไป มีเจตนารมณ์เพื่อยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับผู้มีเงินได้ตามมาตรา 40 (5) (6) (7) หรือ (8) แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งเป็นผู้ประสบอุทกภัย ว่าง่าย อัคคีภัย หรือภัยธรรมชาติอื่นที่เกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2554 เป็นต้นไป⁸

⁶ เรื่องเดียวกัน.

⁷ กรมสรรพากร, “ประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 248) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เพื่อการยกเว้นภาษีเงินได้ สำหรับเงินได้ที่ได้รับจากรัฐบาล เพื่อนำไปใช้ในการป้องกันอุทกภัย ว่าง่าย อัคคีภัย หรือภัยธรรมชาติอื่น,” 10 กรกฎาคม 2567.

⁸ กรมสรรพากร, “ประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 207) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เพื่อการยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้ที่ผู้ประสบอุทกภัย ว่าง่าย อัคคีภัย หรือภัยธรรมชาติอื่นที่เกิดขึ้น ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2554 เป็นต้นไป,” 12 ตุลาคม 2554.

2.1.5 พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร

1) พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร ฉบับที่ 527 พ.ศ. 2554 ตราขึ้นโดยอำนาจตามมาตรา 3 (1) แห่งประมวลรัษฎากร มีเจตนารมณ์เพื่อยกเว้นภาษีเงินได้ให้แก่ผู้ประกอบการ ว่าง่าย อัดคีย์ หรือภัยธรรมชาติอื่นที่เกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2554 เป็นต้นไป รายละเอียดดังที่กล่าวมาในข้างต้น รวมถึงยกเว้นภาษีเงินได้ให้แก่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลสำหรับเงินได้ที่เป็นค่าสินไหมทดแทนจากบริษัทประกันภัย เฉพาะส่วนที่เกินมูลค่าต้นทุนของทรัพย์สินที่หลีกเลี่ยงการหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคา⁹

2) พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร ฉบับที่ 548 พ.ศ. 2555 พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ ตราขึ้นโดยอำนาจตามมาตรา 3 (1) แห่งประมวลรัษฎากร มีเจตนารมณ์เพื่อยกเว้นภาษีเงินได้ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ และอากรแสตมป์แก่ลูกหนี้ที่ประสบอุทกภัยของสถาบันการเงินที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ 1) ลูกหนี้ที่ได้รับจากการปลดหนี้ของสถาบันการเงินหรือเจ้าหนี้อื่นจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตามหลักเกณฑ์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด และได้ทำสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ระหว่างวันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2555, 2) ลูกหนี้ที่ได้รับจากการโอนทรัพย์สิน การขายสินค้าหรือการให้บริการ และสำหรับการกระทำตราสารอันเนื่องมาจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงินหรือเจ้าหนี้อื่นที่ได้กระทำในระหว่างวันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2558 และ 3) ลูกหนี้ที่ได้โอนอสังหาริมทรัพย์ให้แก่เจ้าหนี้อื่นที่มีใช้สถาบันการเงินเพื่อจำนองเป็นประกันหนี้ของสถาบันการเงิน และลูกหนี้ดังกล่าวต้องที่นำเงินได้นั้นไปชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ที่เป็นสถาบันการเงิน ซึ่งได้ดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างหนี้และทำสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ระหว่างวันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2555¹⁰

3) พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร ฉบับที่ 570 พ.ศ. 2556 พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ ตราขึ้นโดยอำนาจตามมาตรา 3 (1) แห่งประมวลรัษฎากร มีเจตนารมณ์เพื่อยกเว้นภาษีเงินได้ให้แก่ผู้ประกอบการ ว่าง่าย อัดคีย์ หรือภัยธรรมชาติอื่นที่เกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2554 เป็นต้นไป รายละเอียดดังที่กล่าวมาในข้างต้น รวมถึงยกเว้นไม่ให้ผู้มีเงินได้นำมูลค่าต้นทุนของทรัพย์สินที่ได้ทำขึ้นเพื่อป้องกันอุทกภัย ว่าง่ายอัดคีย์ หรือภัยธรรมชาติอื่นที่เกิดขึ้นในประเทศไทยอันมีลักษณะถาวร กล่าวคือ ที่มีอายุการใช้งานเกินกว่า 1 ปีขึ้นไป ไปรวมเป็นมูลค่าต้นทุนของทรัพย์สินเพื่อหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สิน ตามจำนวนเงินได้ที่ได้รับจากรัฐบาล¹¹

⁹ พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 527) พ.ศ. 2554, มาตรา 3 – 6, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 128 ตอนที่ 46 (9 มิถุนายน 2554): 53-55.

¹⁰ พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 548) พ.ศ. 2555, มาตรา 3 – 9, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 129 ตอนที่ 103 ก (31 ตุลาคม 2555): 103-105.

¹¹ พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 570) พ.ศ. 2556, มาตรา 3 – 4, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 130 ตอนที่ 123 ก (23 ธันวาคม 2556): 47.

2.2 มาตรการการลดหย่อนทางภาษีที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์น้ำท่วม

จากการศึกษาเรื่อง มาตรการการลดหย่อนทางภาษีที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์น้ำท่วม ผู้เขียนสามารถอธิบายมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการลดหย่อนภาษี ดังต่อไปนี้

2.2.1 บุคคลธรรมดาที่บริจาคเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม ระหว่างวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2560 ถึงวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2560 สามารถนำจำนวนเงินดังกล่าวไปหักลดหย่อนในการคำนวณเสียภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดาได้ 1.5 เท่า แต่เมื่อรวมกับเงินบริจาคอื่นแล้วต้องไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินได้พึงประเมินหลังหักค่าใช้จ่ายและหักค่าลดหย่อน¹²

2.2.2 ผู้มีเงินได้สามารถใช้สิทธิหักลดหย่อนภาษีจากค่าใช้จ่ายที่ใช้เป็นค่าซ่อมแซมหรือค่าวัสดุอุปกรณ์ในการซ่อมแซมอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นอาคารหรือที่อยู่ในเขตอาคาร หอสมุด หรือทรัพย์สินที่มีการประกอบติดตั้งติดกับตัวอาคาร ในเขตอาคาร หรือห้องชุด ซึ่งได้รับความเสียหายจากเหตุอุทกภัยที่เกิดขึ้นระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2559 - 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2560 และวันที่ 5 กรกฎาคม - 31 ธันวาคม พ.ศ. 2560 ตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 100,000 บาท¹³

2.2.3 ผู้มีเงินได้สามารถใช้สิทธิหักลดหย่อนภาษีจากค่าใช้จ่ายที่ใช้เป็นค่าซ่อมแซมหรือค่าวัสดุอุปกรณ์ในการซ่อมแซมรถ อุปกรณ์ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกในรถ ซึ่งได้รับความเสียหายจากเหตุอุทกภัยที่เกิดขึ้นระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2559 - 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2560 และวันที่ 5 กรกฎาคม พ.ศ. 2560 - 31 ธันวาคม พ.ศ. 2560 ตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 30,000 บาท¹⁴

2.3 มาตรการการจัดเก็บภาษีที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์น้ำท่วมในต่างประเทศ

ระหว่างปี พ.ศ. 2553 – 2554 ประเทศออสเตรเลียประสบปัญหาน้ำท่วมก่อให้เกิดความเสียหายประมาณ 2.3 พันล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย ประมาณ 5.3 หมื่นล้านบาท¹⁵ ซึ่งหลังจากเหตุการณ์ดังกล่าวนี้ รัฐควีนส์แลนด์จำเป็นต้องใช้งบประมาณเพื่อปรับปรุงซ่อมแซมสาธารณูปโภค ตลอดจนดำเนินการต่าง ๆ ที่จำเป็นเพื่อให้สภาพความเป็นอยู่ อาทิ อาคาร บ้านเรือน โรงเรียน สถาบันการศึกษา ฯลฯ กลับคืนสภาพเดิม ตลอดจนก่อสร้างโครงสร้างที่จำเป็นพื้นฐานขึ้นใหม่ ด้วยเหตุนี้รัฐควีนส์แลนด์จึงใช้มาตรการปรับอัตราภาษีเงินได้ ปรากฏรายละเอียดดังนี้ 1) บุคคลที่มีเงินได้ไม่เกิน 50,000 ดอลลาร์ออสเตรเลียไม่ต้องเสียภาษีเงินได้, 2) บุคคลที่มีเงินได้ตั้งแต่ 50,001 – 100,000 ดอลลาร์ออสเตรเลียต้องเสียภาษีในอัตราที่สูงขึ้นกว่าปกติร้อยละ 0.5 และ 3) บุคคลที่มีเงินได้ตั้งแต่ 100,001 ดอลลาร์ออสเตรเลียขึ้นไป ต้องเสียภาษีในอัตราที่สูงขึ้นกว่าปกติร้อยละ 1¹⁶

¹² กรมสรรพากร, “ตารางสรุปการหักลดหย่อนและยกเว้นภาษีเพื่อการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับปีภาษี 2560,” แก้ไขครั้งล่าสุด 2564, สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2566, <https://www.rd.go.th/59674.html/>

¹³ เรื่องเดียวกัน.

¹⁴ เรื่องเดียวกัน.

¹⁵ Australian Geographic, “Australia’s Worst Floods,” last modified March, 8 2012, accessed February 6, 2024, <https://www.australiangeographic.com.au/topics/history-culture/2012/03/australias-worst-floods/>

¹⁶ Prime Minister, “Rebuilding after the floods,” last modified January, 27 2011, accessed February 6, 2024, <https://www.parlinfo.aph.gov.au/parlInfo/search/display/display.w3p;query=Id:%22media/pressrel/560489%22/>

4. สรุปผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องมาตรการเรียกเก็บภาษีจากผู้ต้องการความช่วยเหลือสำหรับสถานการณ์น้ำท่วมเป็นกรณีพิเศษ ผู้เขียนมีข้อสรุปและข้อเสนอแนะดังนี้

4.1 สรุปผล

จากการศึกษาเรื่องมาตรการเรียกเก็บภาษีจากผู้ต้องการความช่วยเหลือสำหรับสถานการณ์น้ำท่วมเป็นกรณีพิเศษ พบว่า มาตรการทางภาษีดังที่ยกมาข้างต้นจะเห็นได้ว่ายังไม่มีมาตรการเรียกเก็บภาษีจากผู้ต้องการความช่วยเหลือสำหรับสถานการณ์น้ำท่วมเมืองเป็นกรณีพิเศษแต่อย่างใด สำหรับประเทศไทยนั้น มาตรการส่วนใหญ่มุ่งไปในทางเยียวยาผู้ประสบภัยด้วยวิธียกเว้นและการลดหย่อนภาระทางภาษีแก่ผู้ประสบภัยโดยตรง อาทิ มาตรการยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้ที่ได้รับจากรัฐบาล มาตรการยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเท่าจำนวนเงินที่บริจาคให้กับผู้ประสบอุทกภัย ฯลฯ ซึ่งล้วนแต่เป็นมาตรการเชิงเยียวยาทั้งสิ้น โดยที่ประเทศไทยยังไม่มีมาตรการทางภาษีเพื่อป้องกันปัญหาน้ำท่วมหรือมาตรการทางภาษีที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์น้ำท่วมแต่อย่างใด และในต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศออสเตรเลีย นั้น มีมาตรการการจัดเก็บภาษีเพื่อบรรเทาสถานการณ์น้ำท่วม ด้วยวิธีการปรับอัตราภาษีเงินได้ให้สูงขึ้น ซึ่งกรณีนี้ผู้เขียนเห็นว่าเป็นมาตรการที่มีความเหมาะสมเนื่องจากทำให้รัฐมีรายได้มากขึ้น รวมถึงเป็นการกระจายหน่วยภาษีที่เป็นธรรมเนื่องจากเรียกเก็บตามอัตราขั้นบันไดและเรียกเก็บจากผู้มีเงินได้ที่ไม่ได้รับผลกระทบจากปัญหาอุทกภัยเท่านั้น ทั้งนี้ เพื่อนำเงินได้ดังกล่าวมาใช้บริหารจัดการปัญหาน้ำท่วม อย่างไรก็ดี ผู้เขียนเห็นว่ามาตรการการปรับอัตราภาษีเงินได้ของประเทศออสเตรเลียนั้นยังมีข้อจำกัด เพราะเป็นการจัดเก็บรายได้เพื่อใช้สำหรับเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นหลังเหตุการณ์น้ำท่วมเท่านั้น แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์การเรียกเก็บภาษีเพื่อใช้ในการป้องกันปัญหาน้ำท่วมแต่อย่างใด

4.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องมาตรการเรียกเก็บภาษีจากผู้ต้องการความช่วยเหลือสำหรับสถานการณ์น้ำท่วมเป็นกรณีพิเศษ ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะกล่าวคือ เห็นควรให้รัฐบาลโดยกรมสรรพากรจัดทำมาตรการทางภาษีเพื่อเรียกเก็บภาษีจากผู้ต้องการความช่วยเหลือสำหรับสถานการณ์น้ำท่วมเมืองเป็นกรณีพิเศษ ซึ่งในกรณีนี้ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ เพื่อให้ภาครัฐโดยกรุงเทพมหานครและหน่วยงานอื่น ๆ ของภาครัฐที่เป็นองค์การของกรุงเทพมหานครมีงบประมาณเพียงพอที่จะจัดทำระบบป้องกันสาธารณภัย ระบบระบายน้ำ ตลอดจนพื้นที่รองรับน้ำได้เพียงพอต่อระดับน้ำฝน รวมถึงปริมาณน้ำทะเลที่สูงขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

References

Australian Geographic. "Australia's Worst Floods." Last modified March, 8 2012. Accessed February 6, 2024. <https://www.australiangeographic.com.au/topics/history-culture/2012/03/australias-worst-floods/>

Intergovernmental Panel on Climate Change. “Cities and Settlements by the Sea Supplementary Material.” Last modified July 28, 2022. Accessed February 1, 2024. https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg2/downloads/report/IPCC_AR6_WGII_CCP2_SM.pdf/

Office of Strategy and Evaluation. “Bangkok Metropolitan Administration Action Plan 2024.” Last modified December 22, 2022. Accessed November 17, 2023. https://www.webportal.bangkok.go.th/public/user_files_editor/130/BMAPlan/BMA_Plan_67%20%20.pdf/ [In Thai]

Prime Minister. “Rebuilding After the Floods.” Last modified January 27, 2011. Accessed February 6, 2024. <https://www.parlinfo.aph.gov.au/parlInfo/search/display/display.w3p;query=Id:%22media/pressrel/560489%22/>

Revenue Department, “Announcement of the Director-General of the Revenue Department on Determining the Criteria, Methods, and Conditions for Exempting Income Tax and Value Added Tax on Income, Property, or Goods Donated to Help Victims of Floods, Storms, Fires, or Other Natural Disasters Occurring in Thailand Since January 1, 2011.” October 3, 2011.

Revenue Department. “Table Summarizing Tax Deductions and Exemptions for Calculating Personal Income Tax for Tax Year 2017.” Last modified December 3, 2021. Accessed November 20, 2023. <https://www.rd.go.th/59674.html/> [In Thai]